

UMBISIKULINE TEGUMOOD

1. Что такое *umbisikuline tegumood*?

Это **неопределённо-личная форма**, аналог пассивного залога («делается», «будет построен») или безличного действия («темнеет») в русском языке.

Кто совершает действие — неважно или неизвестно.

Например:

- *Uksele koputatakse.* – В дверь стучат.
 - *Eestis räägitakse eesti keelt.* – В Эстонии говорят на эстонском.
-

2. Как образуется *umbisikuline tegumood*?

ОБЩЕЕ ПРАВИЛО: *umbisikuline tegumood* образуется от корня той основной формы глагола (основные формы — это *ma*, *da* и *-n*), которая не похожа на остальные.

Пример:

kirjutama, *kirjutada*, *kirjutan* – у всех трех форм одинаковый корень “*kirjuta-*”.

õmblema, *õmmelda*, *õmblen* – для создания форм пассивного залога берем корень у “*õmmelda*”, т. к. корень “*õmmel-*” отличается.

2.1. Настоящее и будущее время (*olevik/tulevik*)

Положительная форма: основа глагола (корень) + суффикс **-takse/-dakse/-akse**, в зависимости от типа глагола.

Отрицательная форма: *ei* + основа глагола + *-ta/-da*, в зависимости от типа глагола.

Примеры:

- *Lauldakse.* – Поют.
- *Ei laulda.* – Не поют.
- *Kirjutatakse raamatut.* – Книгу пишут.
- *Ei kirjutata raamatut.* – Книгу не пишут.

Как узнать, какой суффикс использовать: **-takse**, **-dakse** или **-akse**?

Если **основа глагола оканчивается на согласную** → добавляем **-takse**:

kirjutama → *kirjutatakse*
kuulama → *kuulatakse*

- Если **основа оканчивается на гласную** → добавляем **-dakse**:

õmmelda → *õmmeldakse*
laulma → *lauldakse*

- **-akse** появляется в особых случаях, когда глагол либо не имеет согласной в корне, либо имеет нестандартную основу, которая не заканчивается ни на чёткую согласную, ни на гласную (см. раздел «Erandid – исключения»).

tulla → *tullakse*
minna → *minnakse*
näha → *nähakse*
panna → *pannakse*

СОВЕТ:

Выучи глаголы из таблицы 5.

2.2. Простое прошедшее время (lihtminevik)

Форма: основа глагола + -ti / -di

Отрицательная форма: ei + -tud / -dud

Примеры:

- *Lauldi.* – Пели.
- *Ei lauldud.* – Не пели.
- *Raadiot kuulati.* – Радио слушали.
- *Ei kuulatud.* – Не слушали.

2.3. Действие в виде результата, «перфект»

Форма: -tud / -dud

Употребляется с глаголами **olema, saama, peab, tuleb** и т. д.

Примеры:

- *See on tehtud.* – Это сделано.
 - *See oli kirjutatud.* – Это было написано.
 - *See saab tehtud.* – Это будет сделано.
 - *See peab olema kirjutatud.* – Это должно быть написано.
-

3. Когда используется?

1. Когда исполнитель действия не важен или неизвестен:
Uksele koputatakse. – В дверь стучат.
 2. Когда говорим об общем действии в обществе:
Eestis õpitakse palju keeli. – В Эстонии учат много языков.
 3. В официальной речи, объявлениях, инструкциях:
Ruumis ei suitsetata. – В помещении не курят.
 4. Когда описывается состояние объекта без указания субъекта
Kiri on kirjutatud. – Письмо написано.
-

4. Сравнительная таблица: *Isikuline* vs *Umbisikuline*

№	Основные формы	Личное	Безличное	Перевод
1	Kirjutama, kirjutada, kirjutan	Ta kirjutab kirja.	Kirja kirjutatakse.	Он пишет письмо / Письмо пишут.
2	Lugema, lugeda, loen	Nad loevad raamatut.	Raamatut loetakse.	Они читают книгу / Книгу читают.
3	Sööma, süüa, söön	Ta sööb suppi.	Suppi süüakse.	Он ест суп / Суп едят.
4	Kuulama, kuulata, kuulan	Õpilased kuulavad muusikat.	Muusikat kuulatakse.	Ученики слушают музыку / Музыку слушают.
5	Pesema, pesta, pesen	Laps peseb käsi.	Käsi pestakse.	Ребёнок моет руки / Руки моют.
6	Avama, avada, avan	Ema avab ukse.	Uks avatakse.	Мама открывает дверь / Дверь откроют.
7	Sulgema, sulgeda, sulen/sulgen	Nad sulgevad akna.	Aken suletakse.	Они закрывают окно / Окно закроют.
8	Koristama, koristada, koristan	Me koristame tuba.	Tuba koristatakse.	Мы убираем комнату / Комнату убирают.
9	Parandama, parandada, parandan	Isa parandab ratast.	Ratas parandatakse.	Папа чинит велосипед / Велосипед починят.

№	Основные формы	Личное	Безличное	Перевод
10	Tegema, teha, teen	Lapsed teevad nalja.	Nalja tehakse.	Дети шутят / Шутят.

5. Erandid — исключения

Можешь называть просто «сложные глаголы» :)

№	Основные формы	Mida tehakse? Что делают?	Mida ei tehta? Что не делают?	Mida tehti? Что делали?	Mida ei tehtud? Что не делали?
1	Tegema, teha, teen	tehakse	ei tehta	tehti	ei tehtud
2	Olema, olla, olen	ollakse	ei olda	oldi	ei oldud
3	Tulema, tulla, tulen	tullakse	ei tulda	tuldi	ei tulnud
4	Nägema, näha, näen	nähakse	ei nähta	nähti	ei nähtud
5	Panema, panna, panen	pannakse	ei panda	pandi	ei pandud
6	Surema, surra, suren	surrakse	ei surda	surdi	ei surdud
7	Sööma, süüa, süön	süüakse	ei sööda	söödi	ei söödud
8	Jooma, juua, joon	juuakse	ei jooda	joodi	ei joodud
9	Tooma, tuua, toon	tuuakse	ei tooda	toodi	ei toodud
10	Käima, käia, käin	käiakse	ei käida	käidi	ei käidud
11	Müüma, müüa, müün	müüakse	ei müüda	müüdi	ei müüdü

№	Основные формы	Mida tehakse? Что делают?	Mida ei tehta? Что не делают?	Mida tehti? Что делали?	Mida ei tehtud? Что не делали?
12	Viima, viia, viin	viiakse	ei viida	viidi	ei viidud
13	Minema, minna, lähem	minnakse	ei minda	mindi	ei mindud
14	Andma, anda, annan	antakse	ei anta	anti	ei antud
15	Leidma, leida, leian	leitakse	ei leita	leiti	ei leitud
16	Teadma, teada, tean	teatakse	ei teata	teati	ei teatud
17	Võtma, võtta, võtan	võetakse	ei võeta	võeti	ei võetud
18	Jätma, jätta, jätan	jäetakse	ei jäeta	jäeti	ei jäetud
19	Pidama, pidada, pean	peetakse	ei peeta	peeti	ei peetud
20	Lootma, loota, loodan	loodetakse	ei loodeta	loodeti	ei loodetud
21	Saatma, saata, saadan	saadetakse	ei saadeta	saadeti	ei saadetud
22	Püüdma, püüda, püüan	püütakse	ei püüta	püüti	ei püütud
23	Jääma, jääda, jään	jäädakse	ei jääda	jäädi	ei jäädud

COBET:

Группируй для себя глаголы, чтобы легче училось.

1. Sööma, jooma, looma, tooma и т.д.
2. Müüma, viima и т. д.
3. Tegema, nägema и т. д.
4. Saatma, lootma и т. д.

6 Упражнения

1. Kirjuta olevikus.

1. Koolis ei _____ (kirjutama) pliiatsiga, vaid pastakaga.
2. Sünnipäevadel _____ (tantsima).
3. Täna ei _____ (sõitma) maale.
4. Laulupeol _____ (laulma).
5. Kohvikus _____ (pakkuma) päevast suppi.
6. Teade _____ (andma) kõigile edasi.
7. Tänapäeval _____ (pidama) sünnipäevi pigem väljas.
8. Eestis _____ (maksma) sageli pangakaardiga.
9. Lastevanemate koosolekul _____ (rääkima) vahel liiga kaua.
10. Poest _____ (ostma) tavaliselt piima, leiba ja saia.
11. _____ (vaatama) telekat.
12. Suvel _____ (puhkama) mere ääres. _____ (magama) nii kaua kui võimalik.
13. Nädalavahetustel _____ (istuma) telefonis.
14. Tunnis ei _____ (istuma) telefonis.
15. Bussipeatuses _____ (ootama) bussi.
16. Vanematele ei _____ (valetama).
17. Kinos _____ (näitama) häid filme.

2. Täida tabel.

-TUD vorm	Mida tehakse?	Mida tehti?
1. ehitatud		
2. õpitud		
3. saadetud		
4. sõidetud		
5. loetud		
6. muudetud		
7. parandatud		
8. õmmeldud	õmmeldakse	õmmeldi
9. kuulnud		
10. võimeldud		
11. mõteldud / mõeldud		
12. võrreldud		
13. naerdud		
14. käidud	käiakse	käidi
15. söödud		
16. pandud		
17. mindud		
18. toodud		

3. Kirjuta laused olevikus.

1. Lapsed _____ (mängima) maja ees palli. Õhtuti _____ (mängima) maja ees palli.
2. Vend _____ (värvima) maja roheliseks. Maja _____ (värvima) roheliseks.
3. Inimesed _____ (õppima) kogu elu. _____ (õppima) kogu elu.
4. Isa _____ (parandama) telefoni. Kus _____ (parandama) mobiiltelefone?
5. Mida poes _____ (müüma)? Kes _____ (müüma) korterit?
6. Linnas _____ (ehitama) kauplust. Me _____ (ehitama) maja.
7. Õpilased _____ (sööma) koolisööklas. Mida _____ (sööma) koolisööklas?
8. Suvel _____ (jooma) külma vett. Suvel inimesed _____ (jooma) külma vett.

9. Tahvlile _____ (kirjutama) markeriga. Ma
_____ (kirjutama) pastakaga.
10. Minu õde _____ (lugema) palju. Ülikoolis
_____ (lugema) palju.
11. Haigele _____ (andma) rohtu. Arst
_____ (andma) rohtu.
12. Millal _____ (tooma) kuusk tuppa? Kes
_____ (tooma) kuuse tuppa?
13. Töö eest _____ (maksma) palka. Kas sina
_____ (maksma) pileti eest?
14. Ma _____ (panema) ukse kinni. Kinod ja teatrid
_____ (panema) taas kinni.
15. Kaubale _____ (tulema) järele. Kaup
_____ (tulema) homme.
16. Lapsed _____ (käima) lasteaias. Lasteaias
_____ (käima) õues iga päev.

4. Kirjuta laused umbisikulises tegumoes.

1. Lapsed ei laula kunstitunnis.
2. Nad rääkisid palju.
3. Ma ei vaadanud aknast välja.
4. Nad räägivad nii.
5. Ta ei õppinud siin.
6. Lapsed karjusid koos.
7. Nad hääletasid klassis.
8. Meie ei lobise klassis.
9. Ta tantsib igal pool.
10. Ema andis lapsele raha.
11. Inimesed pesevad end hommikuti.
12. Sportlased treenivad staadionil.
13. Me vastasime õigesti.
14. Nad käivad ekskursioonidel.
15. Mida te poest tellisite?
16. Ma saatsin sulle e-kirja.
17. Te hakkate töötama.
18. Mis keeles ta mõtleb?
19. Nad ei sõitnud maale.
20. Sõbrad helistavad mulle sageli.

5. Kirjuta laused minevikus.

1. Õhtul enam telerit ei _____ (vaatama).
2. Teadet ei _____ (andma) kahjuks edasi.
3. Eile _____ (maksma) parklas sularahas.
4. Laulupeol _____ (laulma).
5. Klassis ei _____ (mängima) telefonis, vaid _____ (kuulama) õpetajat.
6. Nädalavahetusel _____ (puhkama).
7. Millega 70 aastat tagasi _____ (kirjutama)?
8. Kus seekord üritust _____ (pidama)?
9. Neile ei _____ (valetama), nad said ise valesti aru.
10. Pühapäeval _____ (magama) kella kaheni päeval.
11. Seekord _____ (rääkima) koosolekul eriti kaua.
12. Peol ei _____ (tantsima).
13. Kõige rohkem _____ (ostma) poest jõulude ajal verivorsti.
14. Koju ei _____ (sõitma) trolli, vaid bussiga.
15. Kaubamajas _____ (pakkuma) tasuta komme.
16. Kinos _____ (vaatama) põnevat filmi.
17. Rong läks katki ning uut rongi _____ (ootama) veerand tundi.

6. Kirjuta lünka tegusõna umbisikulises tegumoes liht- ja täisminevikus.

1. **saatma:** Kutsed **saadeti** meili teel. Kutsed **on** meili teel **saadetud**.
2. **helistama:** Mulle _____ sageli võõralt telefoninumbrilt. Mulle _____ sageli võõralt numbrilt _____.
3. **sõitma:** Eelmisel nädalal _____ ülekäigurajal jalakäijale otsa. Jalakäijatele _____ ülekäigurajal otsa _____.
4. **tegema:** Mulle _____ ettepanek osaleda konkursil. Mulle _____ huvitavaid ettepanekuid.
5. **keelduma:** Ivole _____ korduvalt viisat andmast.
6. **küsima:** Kas sinult ka _____ midagi? Minult _____ seda küsimust korduvalt _____.
7. **sattuma:** _____ avariisse. Sellel maanteel _____ sageli avariisse _____.
8. **hääletama:** Ega te ei tea, kelle poolt _____? Siin on kandidaatide nimed, kelle poolt _____ juba _____.

7. Tõlgi.

1. На вечеринке смеялись очень много.
2. В какой школе вы учились?
3. На завтра обещали хорошую погоду.
4. В театр обычно ходят по вечерам.
5. Здесь строится новый дом.
6. Эта квартира не продаётся.
7. В этой школе не изучают русский язык.
8. Она не ест сыр.
9. Это говорилось по радио.
10. Они каждый день ходят в кафе.
11. Обычно в кафе пьют кофе и едят салат.
12. Здесь не курят.
13. Что вам говорили на собрании?
14. Кто смотрел этот фильм?
15. На празднике ели и пили.
16. В парке гуляют.
17. Что обычно делают в школе?
18. Мне не дали конфету.
19. Сегодня мало купили.
20. На рынке редко платят картой.

9. Kirjuta, kes mida hotellis teeb.

1. Hotellis pakutakse hommikusööki.
Hotelli restoran _____
2. Õhtusöök tuuakse teile tuppa.
Kelner _____
3. Teie tuba koristatakse iga päev.
Koristaja _____
4. Teile tehakse pidulik soeng.
Juuksur _____
5. Teile antakse infot.
Administraator _____
6. Teile tellitakse takso.
Administraator _____
7. Teile avatakse uks.
Portjee _____

8. Mida tehakse puhkusenädalal? Kasuta umbisikulist tegumoodi.

1. Esmaspäeval jalutame mere ääres.
2. Teisipäeval ujume basseinis.
3. Kolmapäeval kohtume sõpradega.
4. Neljapäeval tutvume linnaga.
5. Reedel käime tantsimas.
6. Laupäeval vaatame filme.
7. Pühapäeval läheme vara magama.

10. Mida suvel tehakse?

1. suvilas elama _____
 2. kala püüdma _____
 3. maja värvima _____
 4. vara tõusma _____
 5. rõdul sööma _____
 6. metsas jalutama _____
 7. laulupeol käima _____
 8. jalgrattaga sõitma _____
 9. moosi keetma _____
 10. matkama saartel _____
-

11. Kas jah või ei?

1. Mulle kingiti lilli.
2. Mulle pakuti suuremat palka.
3. Mulle helistati politseist.
4. Mulle kingiti kontserdipilet.
5. Mulle anti juuli vabaks.
6. Ma kavatsen lihtsalt maal puhata.
7. Mulle tehti trahvi.
8. Ma nägin metsas hunti.
9. Ma sain kõigega hakkama.
10. Ma kolisin linnast suvilasse.

Законченное / незаконченное действие в umbisikuline tegumood

Что важно понимать?

Когда ты используешь **неопределённо-личную форму** (umbisikuline tegumood), нужно учитывать:

1. Законченность действия.
 2. Падеж существительного, стоящего после глагола.
-

1. Если действие ЗАКОНЧЕННОЕ

→ существительное стоит в NIMETAV

Пример:

- *See harjutus tehakse klassis ära.* — Это упражнение делают (и закончат) в классе.
- *See harjutus tehti klassis ära.* — Это упражнение сделали в классе.

NIMETAV используется, если:

- действие завершено в настоящем или будущем времени (*tehakse ära*)
 - действие завершено в прошедшем времени (*tehti ära*)
-

2. Если действие НЕЗАКОНЧЕННОЕ / продолжающееся

→ существительное стоит в OSASTAV

Пример:

- *Seda harjutust tehakse klassis.* — Это упражнение делают (процесс) в классе.
- *Seda harjutust tehti klassis.* — Это упражнение делали (но не обязательно закончили) в классе.

OSASTAV используется, если:

- действие в процессе, не завершено (в любом времени)
 - нет определяющих слов вроде *valmis*, *ära* и т.д
-

NB! При отрицании ВСЕГДА используется OSASTAV, даже если действие законченное!

Примеры:

- *Seda harjutust ei tehta ära.* — Это упражнение не делают до конца.

- *Neid harjutusi ei tehtud ära.* — Эти упражнения не сделали.
- *Seda harjutust ei tehta.* — Это упражнение не делают.
- *Seda harjutust ei tehtud.* — Это упражнение не делали.

Краткое правило по падежу:

Ситуация	Падеж существительного
Законченное действие	NIMETAV
Незаконченное действие	OSASTAV
Любое отрицание	OSASTAV

Примеры (olevik и minevik):

Вид	OLEVIK	MINEVIK
	<i>See harjutus tehakse ära.</i>	<i>See harjutus tehti ära.</i>
Законченное	<i>Need harjutused tehakse ära.</i>	<i>Need harjutused tehti ära.</i>
	<i>Seda harjutust tehakse.</i>	<i>Seda harjutust tehti.</i>
Незаконченное	<i>Neid harjutusi tehakse.</i>	<i>Neid harjutusi tehti.</i>
	<i>Seda harjutust ei tehta (ära).</i>	<i>Seda harjutust ei tehtud (ära).</i>
Отрицание	<i>Neid harjutusi ei tehta.</i>	<i>Neid harjutusi ei tehtud.</i>

3 Упражнения

1. Kirjuta lünka sobiv tegusõna umbisikulises vormis. Kasuta olevikku.

• *jooma* • *sööma* • *tulema* • *nägema* • *lööma* • *olema* • *panema* • *käima* • *tegema* • *minema* • *tooma* • *müüma*

1. Pannkooke _____ tavaliselt pühapäeviti.
2. Roosid _____ mõnikord sooja vette.
3. Külas ei _____ liiga tihti.
4. Külla ei _____ väga hilja.
5. Eile ei _____ tänaval ühtegi politseinikku.
6. Lasteaias _____ iga päev piima ning _____ puu- või köögivilju.

7. Tallinnas Pirital _____ mõni aasta tagasi karu.
 8. Minu tuttavatele _____ ükskord külla kell kaksteist öösel.
 9. Venemaal ei _____ mulgikapsast, aga Eestis _____.
 10. Eelmisel aastal _____ Tallinna loomaaeda juurde kaks tiigrit.
 11. Pühapäeviti ei _____ halvas tujus, kuid esmaspäeviti mõnikord _____.
 12. Teatrisse _____ pidulikus riietuses.
 13. Seda maja _____ juba mitu aastat.
 14. Heas peres ei _____ lapsi.
-

2. Koosta laused.

1. Pood / müüma / odavad / seebid / ja / šampoonid.
2. Meil / kodu / jooma / väga / palju / piim.
3. Eelmine aasta / ei / looma / kunst / midagi / uus.
4. Õhtu / olema / kodu / ja / vaatama / telekas.
5. Eile / ei / vaatama / Eurovisioon / lauluvõistlus.
6. Nädal / tagasi / minema / mets / jalgrattad / sõitma.
7. Nädalavahetus / sööma / sageli / kuskil / väljas.
8. Täna / õhtu / ei / tegema / rohkem / töö.
9. Emadepäev / tooma / kõik / emad / lilled.
10. Järgmine / aasta / ei / minema / reis.
11. Klaveritund / mängima / klaver / ja / akordionitund / mängima / akordion.
12. Homme / ei / viima / keegi / ujuma.

3. Tõlgi.

ostma

1. Kõik lilled osteti õhtuks ära.
2. Täna osteti vähem lilli.
3. Kõiki lilli ei ostetud õhtuks ära.
4. Täna ostetakse vähem lilli.
5. Täna ostetakse lilled ära.

sööma

1. Supp süüakse ära.
2. Suppe söödi väitelgis.
3. Suppi süüakse.
4. Suppe ei sööda ära.

5. Suppi söödi.
6. Supp söödi.
7. Suppi ei sööda ära.
8. Suppi ei söödud ära.
9. Suppe süüakse väitelgis.
10. Supid süüakse ära.

lugema

1. Seda uudist loeti töö juures.
2. See uudis loeti läbi.
3. Seda uudist ei loeta läbi.
4. Seda uudist ei loetud.
5. Neid uudiseid loeti töö juures.
6. Need uudised loeti läbi.
7. Neid uudiseid ei loetud.
8. See uudis loetakse läbi.
9. Need uudised loetakse läbi.

4. Tõlgi.

пирог **pirukas, piruka, pirukat // pirukaid**

1. На кухне готовят большой пирог.
2. На кухне приготовят большой пирог.
3. На кухне приготовят эти пироги.
4. На кухне не готовят эти пироги.
5. На кухне не готовят этот большой пирог.
6. На кухне не готовят эти большие пироги.
7. На кухне приготовили эти пироги.
8. На кухне готовили эти пироги.
9. На кухне не готовили этот пирог.
10. На кухне не готовили эти пироги.

объявление **kuulutus, kuulutuse, kuulutust // kuulutusi**

1. Это объявление отправят завтра.
2. Это объявление сейчас отправляют.
3. Эти объявления отправили.
4. Эти объявления не отправили.
5. Объявление отправили.

6. Объявление не отправляли.
7. Эти объявления отправят.
8. Эти объявления отправляли.
9. Это объявление не отправляют.